

KSIĄDZ BERNARD WOLTMAN (1912-1987)
– PROBOSZCZ W GULCZU I KUNOWIE.
WIĘZIENIE OBOZÓW KONCENTRACYJNYCH W GUSEN I DACHAU

Bernard Woltman urodził się 2 lipca 1912 roku w Dreźdenku (wówczas Driesen). Był synem kupca Andrzeja Woltmana i Heleny z domu Kasprzak. W 1918 roku rozpoczął naukę w szkole powszechnej w Dreźdenku. W 1919 roku wraz z rodzicami przeprowadził się do Poznania, gdzie mieszkał do 30 czerwca 1939 roku. W Poznaniu uczęszczał najpierw do szkoły powszechnej, a następnie do Gimnazjum św. Marii Magdaleny, które ukończył egzaminem dojrzałości w 1933 roku. W latach 1933-1935 odbył studia filozoficzne w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Gnieźnie, a potem w latach 1935-1939 studia teologiczne w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Poznaniu. Święcenia kapłańskie otrzymał 3 czerwca 1939 roku w Bazylice Archikatedralnej św. Apostołów Piotra i Pawła w Poznaniu.

Ks. Bernard Woltman

1 lipca 1939 roku objął stanowisko wikariusza w parafii Puszczykowo pod Poznaniem. 25 stycznia 1940 roku, wraz z proboszczem Henrykiem Koppem oraz innymi duchownymi archidiecezji poznańskiej i gnieźnieńskiej oraz kilkoma zakonnikami z okolic Poznania, został aresztowany przez gestapo i osadzony w Chludowie pod Obornikami, w domu ojców werbistów. 23 maja 1940 roku przeniesiono go do Fortu VII, a następnie do obozu koncentracyjnego w Dachau, gdzie więziony był od 25 maja do 2 sierpnia 1940 roku (numer obozowy 11434). Następnie został przetransportowany do obozu koncentracyjnego w Gusen (podobóz KL Mauthausen). Zarówno obóz Mauthausen, jak i Gusen były zaliczane do kategorii III stopnia obozów koncentracyjnych i praktycznie pełniły funkcję obozów politycznych, gdzie ustawicznie prześladowano faktycznych bądź domniemyanych ideologicznych przeciwników Trzeciej Rzeszy. Panowały tam najcięższe warunki, a śmiertelność była niezwykle wysoka.

7 grudnia 1940 roku trafił ponownie do obozu koncentracyjnego w Dachau. Zarówno w Gusen, jak i w Dachau był zarejestrowany w księgach obozowych pod numerem 21950. 13 sierpnia 1940 roku w obozie w Gusen został pobity przez esesmana. Uszkodzono mu nerki i w stanie ostatecznego wyczerpania trafił do Dachau. 8 grudnia 1940 roku znalazł się w szpitalu obozowym w Dachau. Już po opuszczeniu szpitala, w styczniu 1941 roku, na skutek kolejnego pobicia i wyziębienia zapadł na ropowicę. Zimą, na przełomie 1941 i 1942 roku, przeszedł kwarantannę głodową (7 dni bez żadnego posiłku) na skutek świerzbu. Na przełomie 1942 i 1943 roku chorował na dur brzuszny, a od stycznia do marca 1945 roku na tyfus plamisty.

29 kwietnia 1945 roku obóz z 33 000 więźniów (w tym 15 000 Polaków) został wyzwolony przez żołnierzy amerykańskiej 3. Armii gen. Geорга Pattona. Ksiądz Bernard Woltman wrócił 28 września 1945 roku do Poznania. 10 października 1945 roku został mianowany wikariuszem rawickiej fary. Z jego inicjatywy 7 października 1946 roku powstała w tejże parafii „Parafialna Krucjata Eucharystyczna Dzieci”. Od 1 lipca 1949 roku do 30 czerwca 1950 roku był wikariuszem w Lesznie. 1 lipca 1950 roku został mianowany proboszczem w parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Gulczu koło Czarnkowa. Funkcję kościoła w Gulczu pełniła wówczas kaplica pw. Chrystusa Króla, która mieściła się w dawnym zajeździe.

Mimo sprzeciwu władz stalinowskich w 1950 roku ksiądz Woltman przystąpił do budowy kościoła parafialnego, która ukończona została w 1953 roku. Świątynię w stylu zbliżonym do neoromańskiego zaprojektował Franciszek Morawski, a wewnątrz Józef Pade. Kamień węgielny pochodził z Bazyliki Archikatedralnej św. Apostołów Piotra i Pawła w Poznaniu. Kościół został konsekrowany 18 czerwca 1953 roku przez arcybiskupa Walentego Dymka. Księdzu Woltmanowi, budowniczemu świątyni, poświęcono później pamiątkową tablicę na jej elewacji.

Lf.Nr.	Name	Vorname	Gef.Nr.	Betrag	Unterschrift
120.	Edel	Franz	62357	2.-	<i>Edel</i>
121.	Kloman	Franz	31919	2.-	<i>Kloman</i>
122.	Nowicki	Roman	45090	2.-	<i>Nowicki</i>
123.	Simonaitis	Erdmonas	39199	2.-	<i>Simonaitis</i>
124.	Peters	Dick	68614	2.-	<i>Peters</i>
125.	Kempisty	Jan	41000	2.-	<i>Kempisty</i>
126.	Wernick	Albert	40846	2.-	<i>Wernick</i>
127.	Plewka	Mieczyslaus	4018	2.-	<i>Plewka</i>
128.	Bihaty	Napoleon	68100	1.-	<i>Bihaty</i>
129.	Bialek	Stanislaus	26249	1.-	<i>Bialek</i>
130.	Peternefj	Wladislaus	67810	1.-	<i>Peternefj</i>
131.	Bleszczynski	Johann	12342	1.-	<i>Bleszczynski</i>
132.	Szczerek	Tadeusz	67795	1.-	<i>Szczerek</i>
133.	Nouza	Jan Josef	67035	1.-	<i>Nouza</i>
134.	Burlan	Alfred	126562	1.-	<i>Burlan</i>
135.	Mrozowski	Viktor	31537	1.-	<i>Mrozowski</i>
136.	Wozny	Alexander	21889	1.-	<i>Wozny</i>
137.	Baum	Alois	44337	1.-	<i>Baum</i>
138.	Lewandowski	Sigismund	22606	1.-	<i>Lewandowski</i>
139.	Bielierzewski	Ludwig	11433	1.-	<i>Bielierzewski</i>
140.	Marek	Bronislaus	63139	1.-	<i>Marek</i>
141.	Masten	Johann	64277	1.-	<i>Masten</i>
142.	Ladinek	Roman	91610	1.-	<i>Ladinek</i>
143.	Felencki	Bronislaus	105063	1.-	<i>Felencki</i>
144.	Suder	Zdzislaw	57687	1.-	<i>Suder</i>
145.	Rohrmeier	Martin	28879	1.-	<i>Rohrmeier</i>
146.	Matecki	Georg	112587	1.-	<i>Matecki</i>
147.	Glowczewski	Adałbert	28616	1.-	<i>Glowczewski</i>
148.	Marcinkiewicz	Thaddäus	23296	1.-	<i>Marcinkiewicz</i>
149.	Pirker	Josef	2834	4.-	<i>Pirker</i>
150.	Woltmann	Bernhard	21950	2.-	<i>Woltmann</i>
151.	Strnad	Egon	66872	2.-	<i>Strnad</i>
152.	Vavrecka	Josef	65455	2.-	<i>Vavrecka</i>
153.	Mohr	Martin	26075	2.-	<i>Mohr</i>

Festgestellt RM 325.-

Die Ausgabe der Prämienscheine genehmigt:

Sachlich richtig!
Der Leiter der Verwaltung
des Konzentrationslagers Dachau
Hauptsturmführer

H-Obersturmführer
Für die richtige Ausgabe:
Der I. Schutzhaftlagerführer
H-Obersturmführer

Dokument z obozu koncentracyjnego w Dachau.
Na liście znajduje się ks. Bernard Woltman – numer obozowy 21950
(źródło: ITS Bad Arolsen)

15 kwietnia 1972 roku ksiądz Bernard Woltman został powołany na stanowisko proboszcza w parafii św. Andrzeja Apostoła w Kunowie (dekanat gostyński – archidiecezja poznańska), które pełnił do listopada 1983 roku. Ostatnie lata swego życia spędził w Gostyniu, mieszkając przy ulicy Poznańskiej.

Zmarł 11 września 1987 roku. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Kunowie.

Bibliografia

Archiwum Państwowe w Lesznie, sygn. 458: *Związek Bojowników o Wolność i Demokrację w Lesznie, Woltman Bernard – Obóz Koncentracyjny 1940-1945*.

Arolsen Archives, Bad Arolsen, *Wykazy więźniów KL Dachau*.

Martyrologium Polskiego Duchowieństwa Rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945, t. IV, Warszawa 1978.

Zarys historyczny wsi i parafii Kunowo, oprac. Renata Jędrzejak, ks. Ryszard Klimaszewski, Kunowo 2009.

www.parafia-gulcz.pl

www.parafia-kunowo.pl

www.wtg-gniazdo.org/ksieza